

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere diamond — și timbru de 60 fl. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidieceșan.

Vorbirea de deschidere

a Excelenței Sale Înalt Preasfințitului
Domn arhiepiscop și metropolit
Ioan Metianu.

Christos a înviat!

Domnilor deputați!

Sosind earăși timpul întrunirii noastre în sinod archidieceșan, vă salut cordial de bunăvenire, domnilor deputați, implorându-vă și la acesta ocaziune încă Domnului. de conlucrare mănăsă în via

O mare și frumoasă problemă de lucrare ne așteaptă și astădată, dl. deputați. Aceea, de a face și a învăța, după zisa sfintei evanghelii: „*cel ce va face și va învăța, mare se va chema întru împărăția cerurilor*”, problema de a promova, tot mai mult, posibilul bine vremelnice și fericirea cea vecinică, a bisericii celei vii a Domnului, — a clerului și poporului nostru, de care suntem strâns legați prin sânge și credință.

Ori-cât e de mare și grea această problemă, datori suntem a o rezolvi bine și de urgență cu ajutorul lui Dumnezeu; căci dela asemenea rezolvire depinde viitorul bisericii noastre greu cercate, de care e condiționat și viitorul nostru.

N'avem să tănuim, Domnilor, că din vitregitatea timpurilor trecute, clerul și poporul nostru, biserica cea vie a Domnului, este înapoia altor cleruri și popore din patrie, și încă într'un timp, când ne aflăm într'o aprigă luptă de existență cu celelalte popore conlocuitoare. Luptă ce nu se poartă cu arme fizice, ci cu *armele minții*, și ale *conștiinței luminate*.

De altă parte earăși, nu putem ignora, domnilor deputați, că ai noștri numai atunci vor putea purta cea aia luptă cu succes, când vor fi și ei într'armați cu aceleași arme ale minții și cunoștinții, cu cari sunt într'armați și membrii celorlalte biserici din patrie. Ear' între împrejurările date, cine altul se înzestrează pe ai noștri cu aceleași arme ale minții și cunoștinții, pentru a le asigura viitorul, pe secolii înainte, decât biserica noastră națională cu sublima ei misiune culturală, și prin cine ar pute biserica face acesta mai cu folos, decât prin noi, fiii și conducătorii ei!

De unde urmază marea și împetrioasă datorință pentru noi, de a stărui din toate puterile și la toate ocaziunile, cum ne învață și sfântul Apostol: „*cu vreme și fără vreme*” la luminarea și cultivarea alor noștri, în direcțiune religioasă, precum fac acesta și fiii și conducătorii altor biserici din patrie; căci altecum am păcătui greu, nu numai înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, am păcătui nu numai contra clerului și poporului, cari ne au distins cu încrederea pusă în noi, dar' am păcătui și în contra noastră, fiind sorțea noastră, a tuturor, strâns legată de sorțea alor noștri.

Astfel dar' nouă ne incumbă marea datorință, domnilor deputați, de a stărui la ridicarea alor noștri, din întunec la lumină, sau precum zice și

sfânta scriptură, „*din mörte la viață*”, prin înzestrarea lor cu armele minții și ale credinței celei adevărate. Căci dacă astăzi toți ceilalți compatrioți ai noștri, cari mai au și alte terene de dezvoltare, se folosesc cu cel mai mare interes și de terenul lor bisericesc, cu atât mai mult trebuie să facem noi acesta, cari suntem avisați mai numai la terenul nostru bisericesc.

De aceea, nu ne este iertat nici a întârzia cu lucrurile noastre de cultură pentru ai noștri, nici a ne mulțumi numai cu lucrurile și rezultatele de până acuma, ci trebuie să desvoltăm tot mai multă și mai intensivă activitate, în toate lucrările noastre, pentru a produce și rezultate tot mai mănăse.

Așa de exemplu se ne străduim a spori și de astăzi mai mare dezvoltare institutelor noastre de învățământ, a pregăti tot mai bine pe viitorii noștri preoți și învățători, mai deaprobe chemați a răspândi lumina și cultura în popor, făcând un însemnat pas înainte, crescându-ne preoți și învățători cu pregătire deopotrivă cu ale preoților și învățătorilor celorlalte biserici din patrie, crescându-ne bărbați devotați bisericii, patriei, națiunii și chemării lor, bărbați cari se scie și se și voiască a conlucra cu aceeași dragoste și cu același zel la luminarea clerului și poporului nostru, și mai ales la buna creștere a generațiunilor tinere, cu care dragoste și zel o fac acesta și preoți, profesorii și învățătorii celorlalte biserici din patrie, având pururea în vedere viitorul în toate lucrările noastre.

În fața acestora, pôte se vor gândi unii, cum și de unde să începem și să continuăm asemenea lucrări însemnate, ca să ajungem rezultatele dorite?

Răspunsul e ușor, când avem înaintea noastră drept exemplu pe celelalte popore mai înaintate. Să începem și să continuăm și noi de acolo, de unde au început aceia și mai ales de unde au început și fericirii noștri părinți și de unde a început așa zicând totă lumea cultă, adevă, dela *biserica și școlă*, dela adevăratele isvöre de lumină și cultură religioasă.

Cel mai frumos și mai salutar început va fi, dacă ne vom reaminti, cum fericirii noștri înaintași s'au dus în mormânt cu o mare și ferbinte dorință, pe care ni-au lăsat-o nouă să o realizăm, adevă, cu dorința *zidirii bisericei catedrale*, ce ne lipsese; și așa, întru a îndeplini acea ferbinte dorință a fericitorilor noștri înaintași, devenită o sfântă datorință pentru noi, vom decreta *zidirea acelu sfânt Sion*, imperios reclamat, nu numai de interes și onörea noastră, nu numai de onörea și nimbul religiunii noastre, nu numai de dorințele și așteptările tuturor alor noștri, din toate părțile, — dar' și de necesitatea prea mult simțită de a întruni în acel sfânt Sion și pe cei-ce din lipsa de o biserică corespunzătoare până acum au fost lipsiți și de neprețuitele binefaceri ale biserice.

Deși destul de mare și grea e și această problemă, să sperăm că o vom rezolvi cu bun succes, dacă pe lângă silințele noastre vom implora și ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu și sprijinul tuturor alor noștri.

Insuflețiți de asemenea bune speranțe să ne felicităm, domnilor deputați,

că prevedința divină nouă ni-a rezervat ridicarea acelu sfânt Sion al Domnului, menit a răspândi lumina și cultura religioasă-morală la întreg clerul și poporul nostru; să ne felicităm, domnilor, că aceea prevedință divină nouă ni-a rezervat să aducem asemenea prinos însemnat lui Dumnezeu și poporului nostru, și așa după o matură examinare a planurilor de zidire, ce se vor prezenta separat, și după eventualele modificări ce s'ar afla de lipsă, *să le dăm cu toții receruta aprobare*, ca să se pötă începe lucrarea.

Intr'aceea însă se nu perdem din vedere, nici pe un moment, că o biserică ori-cât de pomposă, ar rămâne un corp neînsuflețit, dacă nu se va însufleți prin preoți, nu numai slugitori ai sfintelor taine, dar' totodată și binevestitori ai cuvântului lui Dumnezeu, după exemplul marilor dascăli ai bisericei creștine. De aceea, pentru-ca biserică să se și pötă împlini sublima misiune, datori suntem a ne îngrijii și de însuflețirea acelu Sion prin preoți, aflători la înălțimea chemării lor.

Și până atunci însă, datori suntem a stărui, ca aici, în centru, la consistoriu, ca și la toate institutele noastre superioare de învățământ, apoi la protopresbiterate, la parochii și la școle, să se aplice numai bărbați cu pregătirile pretinse de spiritul timpului și pe lângă acelea și cu vocațiunea recerută; bărbați, dela cari nu numai să așteptăm, dar' să și pretindem, să recompenseze, în deplină măsură, sacrificiile ce le aduce poporul pentru biserică și prin acesta și pentru dinșii.

Dacă până acum n'am făcut asemenea pretensiuni față de toți cei angajați în serviciul bisericii și al învățământului, aceasta a provenit mai mult din lipsa de dotațiuni mai corespunzătoare. După-ce însă acum și acesta scădere s'a delăturat, pe viitor cu drept cuvânt putem și trebuie să pretindem, ca toți cei angajați la serviciul apostolice, să lucre din toate puterile, ca cele două azezăminte sfinte, *biserica noastră națională și școlă noastră confesională*, să devină adevărate isvöre de lumină și cultură religioasă, din cari clerul și poporul nostru să se adape și să se într'armeze cu armele minții și ale cunoștinții celei adevărate, pentru-ca așa, nu numai să pötă suporta cu bun succes lupta de existență, dar' și pentru-ca să se pötă apropiia, tot mai mult de scopul destinat omului, de prea bunul Dumnezeu: posibilul bine vremelnice și fericirea cea vecnică.

Am atins acestea, domnilor deputați, nu numai pentru a stărui și D-vöstră la realizarea lor, dar' și pentru a îmbărbăta și însufleți și D-vöstre pe cei angajați la asemenea lucrări. Ear' pentru-ca aceea îmbărbătare și însuflețire să se și aibă rezultatul dorit, este neapărat de lipsă, ca mai întâiu noi înșine să dovedim dragoste și interesare față de toate treburile noastre bisericesci, manifestând acea dragoste și interesare și prin fănd din partea noastră. Și mai ales prin ținerea cu tărie la credință și dragostea către Dumnezeu, și la dragostea către deaprobele noastre; prin ținerea la datinile religioase, prin cercetarea cât mai regulată a bisericii; prin împărtășirea cu sfintele taine, prin sprijinirea și înzestrarea bisericilor și școlilor noastre

cu cele necesarii, premergând astfel întru toate cu bune exemple, după zisa sfintei evanghelii: „*Așa să lumineze lumina vöstră înaintea oamenilor, ca vedënd ei faptele vöstre cele bune, să preamărescă pe tatăl vöstru cel din ceruri*”.

Recomandându-vă părintesce toate acestea și implorând și aici darul cerului asupra noastră și asupra lucrărilor noastre, dechiar sesiunea sinodului nostru archidieceșan ordinaru, pentru anul 1901 de deschisă.

Ședința primă.

Raport special.

Sibiu, 22 Aprilie n.

Ședința primă, de deschidere, a sinodului nostru archidieceșan s'a ținut eri, Duminică, în biserica parochială din cetate.

A premers deschiderii celebrarea chemării duhului sfânt, sevrșită de însuși Excelența Sa, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Metropolit, **Ioan Metianu**, încunjurat de numărösă asistență.

După terminarea acestui frumos și impunător act bisericesc a urmat o mică pauză; ear' în urmă Excelența Sa, Arhiepiscopul s'a prezentat de nou în biserică, în mijlocul deputaților sinodali, pentru a face *deschiderea sinodului*.

Excelența Sa a rostit o frumoasă cuvântare de deschidere, — publicată în fruntea numărului nostru de față, — care a fost ascultată cu viu interes din partea celor prezenți. Partea referitoare la *zidirea catedralei* a fost subliniată cu exclamări de complăcere, ear' după terminarea vorbirii, Excelența Sa a fost viu aclamat.

Se face constituirea biroului în următorul mod: din cler se numesc de notari domnii: **Mateiu Voileanu** și **Dr. Elie Cristea**, ear' dintre mireni domnii: **Dr. Chirtop**, **Dr. Șenchea**, **Dr. Radu** și **Silv. Moldovan**.

La apelul nominal răspund 42 deputați sinodali; prin urmare Excelența Sa, domnul Arhiepiscop, declară sinodul archidieceșan de capabil a aduce hotărâri valide.

Se alege comisiunile obicnuite, în persoanele domnilor deputați cari au făcut și în anul trecut din ele, și li-se împart esibitele întrate la sinod.

Pentru a avé comisiunile timpul necesar de a studia bine actele primite, ședința viitoare se anunță pe *Marți*, la orele 9 dimineța; ear' ședința de deschidere se declară de închisă.

După ședință, deputații sinodali au făcut în corpore vizită la Excelența Sa, Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Metropolit **Ioan Metianu**, precum și la Prea Cuvioșia Sa, domnul Vicariu-Archimandrit **Dr. Ilarion Pușcariu**.

La Excelența Sa, tălmăcitor al sentimentelor de iubire fiască și de grațitudine, pentru uimitörea activitate, dezvoltată din partea Excelenței Sale, — sentimente nutrite de toți fiii adeverați ai bisericei noastre, — a fost dl protopresbiter al Reghinului **Galacteon Șagău**, — ear' la Prea Cuvioșia Sa domnul vicariu, protopresbiterul **Mercurei**, dl **Ioan Droc**.

În ambele locuri, cuvinte sincere de mulțămire au fost adresate deputaților sinodali, pentru văditele semne de simpatie și de alipire, — manifestate.

Deschiderea sinodului nostru s'a făcut deci sub bune auspicii; dorim, ca bune să fie și rezultatele muncii ce va avé să presteze în zilele următoare, pentru-că de mare importanță sunt lucrările cu cari se va ocupa.

Conferențele învățătoresci.

Brașov, 19 Aprilie n.

Eri, Joi, s'au deschis aici, în sala mare și frumoasă a gimnasiului român, conferențele învățătoresci, convocate din partea venerabilului consistoriu arhiepiscopesc.

Și până vă voi pute trimite raport amănunțit despre decurgerea lor, vă trimit în alăturare frumoasă vorbire de deschidere a comisariului consistorial, *Dr. Vasile Saftu*, anticipând, că vorbirea a fost ascultată cu cea mai mare atențiune, ear' după terminarea ei domnul comisariu a fost viu aclamat.

Vorbirea e următoarea:

Dragii mei învățători!

Iarăși vi-ați părăsit pentru un scurt timp voi, „pionerii” scumpei noastre Biserici și ai prea mult cercatului nostru Neam, prețioasele vósre posturi de „sentinela ale Românilor ortodox”, ca să vă întruniți în această frumoasă sală și împreună cu mine să continuați — pot afirma fără teamă de a fi desavuat, — *rodnică vóstră activitate pedagogică de până acum.*

Vă salut și de astă dată cu totă căldura inimii mele, zicându-vă: bine ați venit.

Acum patru ani de zile ne-am angajat sărbătorește la *munca sfântă*. Ni-am zis: Voim să ne clădim în mintea și inima noastră un *strălucit palat*, în ale cărui mândre odăi să potă locui deplin fericită *întreaga pedagogie a învățământului primar român ortodox*. În fiecare încăpăre să fie câte un *isvor special* de apă vie, din care bînd învățătorii să învețe *cele mai perfecte metode pentru propunerea diferitelor studii în școlă și pentru esecelenta lor purtare afară de școlă*.

Am fost și suntem firm convinși, că aproximativ 95% din fiii neamului nostru se mulțămesc numai și numai cu *hrana sufletească*, pe care o capătă *exclusiv* dela învățătorii adăpați din apa vie a amintitului palat; drept aceea ni-se impune cu o logică apodictică afirmarea: *Că dela feliul cum va fi clădit palatul, atîrnă fericirea întregului neam românesc!*

Fiind deci vorba de o clădire atât de prețioasă, din capul locului cu un glas și cu o simțire am strigat: *N'avem nici odată lipsă de arhitecți străini!* Nu! Pentru-că fie ei cât de *iscușiți*, ei nu cunosc calitatea pietrilor, cărămizilor și țiglelor din părțile noastre, pentru că ei n'au de unde să cunoscă și să pricepă *firea neamului nostru românesc*.

În ce privește pe *omenii noștri*, cari prin cultura lor au ajuns *arhitecți decoraturi* și ca atare s'ce pricep să lucreze mai ales cu pietri neteșite, durere, fiind partea cea mai mare d'între ei și prea mândri, ne ocolesc, — până ce vor face astfel nu ne sunt mai de nici un folos.

Și așa, după multă chibzuială, s'a cristalisat în sufletul nostru neclintita convingere, că numai noi (eu mă număr cu mândrie între voi) învățătorii, cari ne-am născut, am crescut și trăim în *sînul iubitelui nostru popor*, putem și trebuie să fim *arhitecții palatului dorit!*

Adusă odată această sfîntă hotărîre, ne-am apucat de *planul clădirei*.

Cea dintîi și cea mai de căpetenie întrebare a fost: Ce material să punem la *temelie*, pentru-ca acesta să fie așa de solidă, încât să se potă aplica la ea cuvintele sf. scripturi:

„Și s'a pogorît ploia, și au venit rîurile și au suflat vînturile și s'au pornit spre *casa* aceea, și n'a căzut, că era întemeiată pe *pîtră*. Mat. 7, 24—27.”

Cu un glas și cu o simțire am strigat cu toții: *Ca temelie să punem iubirea învățată și neclintită către Biserica și neamul nostru românesc*.

Din fețele vósre ale tuturor am cetit, că astfel de *pîtră scumpă* au arhitecții mei în mare abundență și că o cultivă ca pe cel mai scump *giuvaier* în inimile lor românesci. Ei bine, — întreba unul — dar' lucrul cel mai greu e: *Cum să punem temelie? Cum să lucrăm?*

Ne-am adunat eară la sfat și după o scurtă consultare am hotărît: Să nu mai pierdem vremea, ca până acum, cu *vorbe*, ci să ne punem pe *fapte*. Devisa noastră: Să fim *omenii practici*. În loc, ca să ne îndrugăm unii altora tot vorbe înalte, am zis: Fii bun, dle arhitect, ia sapa în mână, să te vedem, cum știi să sapi, și ca să nu sape în vînt, am adunat într'un loc curat, plin de aer sănătos, la lumina soarelui *mlădițe* prea scumpe ale iubitelui nostru popor. Aici, *în fața lor și cu ele* să-și arate arhitectul măiestria sa.

În cei doi ani din urmă am lucrat la temelie, tînînd *lecții practice* din religie și limba română: Astăzi din școlă primară *singurele isvóre directe* de apă vie pentru iubirea de biserică și de neam. — Până mai în anii trecuți era și istoria. . . . . !

Dacă toți învățătorii își vor împlini cu scumpătate datorința în această privință, atunci tot puil de românaș — cum am zis în anul trecut, va fi un *Brâncovean* pentru sfînta sa lege strămoșiască; își va iubi limba sa maternă mai mult decît viața, o va scrie și o va vorbi bine. După ce va părăsi băncile școlii primare va fi un creștin bun și nu va sta ca vițelul la porța nouă a *vieții practice*. El va ști să scrie o scrisoare, cum se cade; va ști să facă o chitanță, un act de învoială, să compună un contract în limba română etc.

Dar', dragii mei învățători, astăzi, când concurența pentru existență e așa de mare, nu e destul, ca românașul să-și iubiască cu căldură și să cunoscă biserică și limba noastră strămoșiască. Nu e destul să fie *român de inimă*, ci trebuie, dacă nu vrea să devie o materie de *exploatat* pentru străini, să fie și om cu *cunoscințe t.t practice* necesare lui în viață.

Astfel se face evidentă absoluta indispensabilitate a celorlalte obiecte de învățămînt, cari au menirea să desvîlce cu deosebire nu inima, ci *mintea — intelectul — școlarilor*.

Între aceste studii locul întîi i-se cuvine *aritmeticii*. Eată motivul, pentru care în acest an conferința se va ocupa cu lecții practice

din aritmetică. Precum constituie religia și limba română cea mai puternică temelie a *inimei școlariului*, așa constituie aritmetica cea mai solidă temelie a *minții — intelectului* — lui.

Treptele palatului nostru, pe cari se urcă aritmetica, reprezintă un *lanț perfect de silogisme*; fie-care verigă trebuie pricepută și cunoscută de băiat până în cele mai mici detaiuri ale ei. De aceea învățămîntul aritmeticii nu pôte fi arbitrar, ci cât se pôte de *strict logic*. Ori-și ce trecere ușuratică peste vre-o verigă a lanțului amintit constituie o *săritură logică*, care are cele mai funeste urmări pentru dezvoltarea intelectului la băieți.

O tratare nerațională sau ușuratică a aritmeticii în școlile primare are ca neapărate consecințe: Că băiatul nu știe nici barem operațiunile principale; dar' crima cea mai mare este, *că n'a fost deprins să judece*, a rămas *fără judecată*, ceea ce este cuintesența minții omenesci.

Ca să fiu bine priceput, aduc următorul exemplu practic: Întreba bună-óră învățătorul pe băiat: Tatăl tău are la câmp 20 de lucrători; pe unul îl plătesce pe zi cu 1 coronă; cât le va da la toți pe lună? — Dacă băiatul dă un răspuns echivoc, evasiv sau ghicește, și învățătorul trece iute la ordinea zilei și nu insistă să-i formeze *judecata clară* în capul lui, a săvîrșit o mare crimă, nu l'a deprins să judece. Pôte ști băiatul să înmulțiască, dacă cel d'întîi cuvînt, care a ieșit ca răspuns din gura lui, n'a fost un silogism, o *judecată sănătoasă*, toate celelalte nu plătesc o ceapă degerată.

Se înțelege de sine, că numai și numai pe baza *judecății sănătoase* se pôte desvolta și în aritmetică *memorisarea*. Cea dintîi e sufletul, trebuie să premîrgă; dacă n'a premers, *memorisarea* e o crimă oribilă pedagogică.

Nu mai incăpe îndoială, că toate aceste procese sufletesci nu sunt ușore, ci foarte grele; cu deosebire e foarte grea trecerea dela *intuiție* la *socotela mentală*; de aceea însă se și recere dela învățătoriu foarte multă răbdare, pricepere, cea mai strictă consecință logică și mai pe sus de toate, să lase, ca băiatul, să *gîndiască el singur de sine!* Asupra procedurii ar fi foarte multe de zis. Las să observăm metodele speciale, dragii mei învățători, cu ocazia lecțiilor practice.

În chipul acesta, în trecut cu religia și limba română, acum cu aritmetica, în anii viitori cu alte studii, — încetul cu încetul noi, arhitecții chemați, vom pune *pîtră* pe *pîtră* cărămidă pe cărămidă și vom clădi cu ajutorul lui D-șeu la mîndrul palat, despre care vi-am vorbit la început. Dacă vom aduna noi aceste lecții practice la un loc, vom alege pe cele mai bune dintre ele și le vom publica în broșuri separate, și le vom depune în odăile palatului nostru, atunci fiecare broșură va fi un *isvor* de apă vie pentru învățătorii setoși. Astfel aceste prețioase broșuri vor deveni o moștenire scumpă pentru urmașii noștri din neam în neam. Și dacă

ei ne vor imita, atunci ei neavînd să începă ca noi dela început, ne vor fi mult superiori și generații de generații vor *împodobi* strălucitul palat.

Înțelegeți, dragii mei învățători, că pe deplin gata nu va fi nici odată această mîndră clădire. Din ce în ce se va ridica palatul, va propăși și fericirea scumpului nostru neam românesc! *Munca* însă a noastră și a urmașilor noștri la înălțarea strălucitelui palat va fi *vecinică*, precum *vecinică este și va fi și existența iubitelui nostru popor românesc!*

Cu acestea am onorul a declara deschisă conferința învățătorilor români ortodoxi din cereul Brașovului, compus din protopresbiteratele Brașov și Treiscaune!!

† Teodor cav. de Seracin.

Caransebeș, 18 April n.

Faima despre mórtea marelui bărbat al neamului nostru, *Teodor de Seracin*, a atins forțe dureros, atît pe conaționalii decedatului, cât și pe toți străinii cari au cunoscut pe marele român și viteaz soldat al armatei noastre. Durerea acesta o constată numeroasele condolențe ce le-a primit familia parte în persoană parte telegrafice, precum și participarea unui public imens la înmormîntare.

În persoană și-au exprimat condolența: Prea Sînția Sa Domnul Episcop *Nicolae Popa*, Prea Cuvioșia Sa Domnul Archimandrit *Filaret Musta*, Vicecolonelul *Krischer*, maiorul *Ion*, președintele tribunalului de *Voinich*, cu soțiile; protopresbiterul *Ghidu*, primarul *Burdea*, toți din *Caransebeș*, LMC. Ferdinand Weiss din *Timișoara*, d-na *Adolfina Botouchan* din *Cernăuți*, d-l *Coriolan Bredicean* din *Lugoj* și alți forțe mulți amici și stimători ai decedatului.

Escelența Sa Dómnă văduvă a răposatului a primit o mulțime de telegrame de condolențe și anume dela:

Archiepiscopul și Metropolitul *Ioan Mețianu*, Sibiu:

„Sincera mea condolență la răposarea soțului Escelenței Vósre a Domnului LMC. Teodor cav. de Seracin.”

Ludwig Windischgrätz, inspector general de trupe:

„Mit dem Ausdrucke herzlicher Theilnahme an Ihrem schweren Verluste werde Ihnen, als Mann und General von mir sehr hochgeehrten, Gatten in warmer Erinnerung behalten.”

Colonelul *Dvorak* în numele Regimentului de infanterie Nr. 41.

„Genehmigen Sie, hochverehrte grädige Frau, anlässlich des Ablebens Ihres Herrn Gemals den Ausdruck unserer tiefsten Theilnahme.

„Seine Excellenz war nicht nur als Regiments-Commandant und Brigadier, sondern auch, wie ich aus den vom 8-ten d. Mts datierten Briefe Seiner Excellenz entnehme, bis zum letzten Athemzuge von wärmster Anteilnahme für das Regiment erfüllt, welches ihm in warmer Anhänglichkeit ergeben blieb.

FOIȘORĂ

Ioan Circa de Gambutz.

Ca Episcop al Marmației Dositeiu Circa 1660—1730.

de

Ioan Pușcariu

Membru al Academiei Române.

Am luat act la timpul seu despre conferința ținută în 16 Martie la „*Academia română*” din București, din partea dlui *Ioan cav. de Pușcariu*, asupra vieții lui *Ioan Circa de Gambutz*, fost episcop al Marmației; ér astăzi începem cu publicarea acestei conferințe, care conține multe momente însemnate din viața noastră bisericească din trecut. Conferința e următoarea:

Domnilor Colegi,

De subiect al discursului, ce am onóre d'a-l prezenta aci, am ales un personagiu, care, deși până acum a fost de nu tocmai cu totul ignorat, totuși forțe mașter tratat în istoria noastră politico-bisericească, carele însă pe la finea secolului XVII până în prima jumătate a secolului XVIII a avut o înfrîrînță importantă în viața culturală a Româ-

nilor, agitată de valurile politico-bisericesci, mișcate dela Roma până la Ierusalim, de la Viena până la Stambul, și de la Alba-Iulia până la București, și vice-versa.

Acesta e Ioan Circa nobil de Gambutz, cu numele călugăresc Dositeiu Circa episcop al Marmației.

Pe timpul acela — către finea secolului XVII — doi lucrări s'au arătat pe orizontul politico-bisericesc, sub cari charta Europei orientale s'a fost strămutat esențial.

Unul, pregătit pe cariera bisericească, a schimbat crucea cu sabia, și acesta a fost Împăratul germano-roman și Rege al Ungariei Leopold I. numit și cel mare, eară celalt, pregătit de cariera militară a schimbat sabia cu crucea, și acesta a fost Comitele Leopold Kollonich, Cardinalul și Primatele Ungariei.

După căderea Turcilor la Viena în anul 1683, armele imperiale au curățit Ungaria de inimi și au rupt de sub suzeranitatea Porții otomane și Ardealul, asigurându-și drepturile constituționale de mai nainte prin Diploma Leopoldină din anul 1691.

Constituțiunea Ardealului însă recunoscea numai trei națiuni politice: cea ungară, cea

secuiască și cea săsăscă, și patru confesiuni recepte: cea catolică, cea reformată, cea luterană și cea unitară, pe când națiunea română și religiunea lor ortodoxă erau numai suferite usque ad beneplacitum principis et regniculorum.

Din aceste premise s'ar puté prognostica temerea, că tema noastră va trebui în cât-va să atingă și chestiuni politice și religioase, dar' vă asigură că, evitând ori ce susceptibilități într'o parte sau alta, mă voi restringe la expunerea obiectivă a datelor pur și simplu istorice așa, precum s'a petrecut înainte de asta cu două vécuri și mai bine.

Pe urma armelor învingătoare ale lui Leopold — precum am indigitat mai sus — a pășit Cardinalul Kollonich cu ceta jesuiților, nu numai a restaura biserica catolică cea prin reformațiune aprópe nimicită, dar' și spre a o întări prin câștigarea Românilor la unirea religioasă cu Roma. Era spiritul timpului de atunci, ca dominațiunea unei țări cucerite să se asigureze nu numai politicesc prin puterea armelor, dar' și prin identificarea religioasă a locuitorilor cu a dinastiei domnitoare.

Primele încercări d'a câștiga pe Români ortodoxi din Ardeal pentru biserica catolică s'au început cu Metropolitul lor de Alba-Iulia Teofil Seremi de Tóvis, și în urma morții acestuia, întîmplată la anul 1687, s'a continuat și s'a adus în deplinire prin succesorul său Atanasie Angyal de Csüged.

Acesta — om încă tînr — studiă pe atunci gramatica în școlile medii din Alba-Iulia și practica tot de odată ca scriitor în cancelaria metropolitană a lui Teofil, unde avú ocaziune de a veni în atingere cu jesuiții, cari trataseră cu Teofil despre unire.

La ordinul comandantului militar al țării, Comite Rabutin din Sibiu, se făcu alegerea de Metropolit în persoană numitului Atanasie. Actul alegerii — cu toate cercetările diligente ale lui Nilles și ale altora — până acum nu s'a putut descoperi, și de aceea nici nu putem cu siguranță ști, cine au fost alegătorii? și cine au mai fost concurenți la scaunul metropolitan?

(Va urma.)

„Ich habe diesen Gefühlen mit Tagsbefehl Ausdruck gegeben und am Sarge des Verblichenen im Namen des Regiments einen Kranz niederlegen lassen; die Erinnerung an Seine Excellenz wird fortan treu bei uns bewahrt bleiben.

„Der Allmächtige lindere Ihren Schmerz, der auch der unsrige ist“.

Dr. George Popoviciu, protopresbiter:

„Din incidentul perderei ilustrului Vostru soț, în numele bisericii ortodoxe române din Logoj trimit profundele noastre condolențe“.

Albori, general de corp (Feldzeugmeister), Graz:

„Tiefbewegt über das Ableben Ihres theueren Gemals, meines langjährigen Freundes, spreche ich Ihnen und Ihrem ganzen Verwandtenkreise mein herzlichstes Beileid aus.

„Bitte Ihre Seelenstärke zu bewahren.

„Mit dem Ausdrucke ausgezeichnete Hochachtung, bin ich etc.“.

Alesandru Mocsonyi, Căpănaș:

„Binevoiti, Escelență, a primi expresiunea adăncii mele participări la dureroasă pierdere, ce împreună cu întreaga-Vă familie o va deplânge tot poporul român.

LMC. Weiss, Timișoara:

„Von der Trauerbotschaft tief ergriffen bittet sein inigstes gefühltes Beileid entgegen zu nehmen“.

Românii din Logoj:

„Perderea nemărginită a Escelenței Văstre e și pierdere pentru națiunea și biserica noastră, a cărei fală a fost distinsul și bine-meritul defunct. Meritul lui e crucea, la care plângem noi și vor plânge în veci Românii. Lacrimile și recunoștința națiunii și a bisericii se Ve consoleze“.

Au condolat încă Episcopii: Dr. V. de Repta, Cernăuți, I. Goldiș, Arad, Archimandritul Ciuntuleac, Suceava, Generalii de corp: Bordolo, Graz; Franz Giesl v. Gieslingen, V. Bolfras, Viena, Galgötzy, Rudolf Freiherr v. Merkl, Generalii de divizie: Chizzola, Adolf v. Horzseitzky, Pino, Lemberg, Matzke, Mostar, Scheiner, Esseg, Teodor v. Ott, Pokorny, Grivicici, Viena, Manoilovici, Generalii: Ritter von Rodakowski, Meran, Ritter von Hostinek, Heinrich Ritter Benkiser von Porta Comosina, Karl v. Lang; Schrott, Graz, Emanuel Warwa, Petrovardin, Graf v. Degentel-Schonburg, Götz, Colonelii: Cav. de Iacobiciu, Brașov; Alesandru Lupu, Viena; Hilbert, Timișoara; Capelanul Militar Boldea, Viena; Domnii Partenie Cosma, Sibiu, Baron Vasilco, Berhomot, Dr. Porias, Graz, Baron Mustatza, Cernăuți, Petru Calciunariu, Orșova, Karl Edler von Herdliczka; Familiile: Morariu, Lemberg, Zolozietzki, Păunel, Cocinisch, Cernăuți, maiorul Seracin, protopretorele Wittich, etc. etc.

Pe sicriul scumpului defunct au depus cunune: Nemăngaiata soție, fiul Alesandru, ginerii și ficele Robert și Lisy, Miron și Marga, nepoți și nepoțele, Consistoriul diecesan, Reuniunea femeilor române (Iubitului ei Vicepreședinte), LMC. Ferdinand Weiss, Corpul ofiteresc al Regimentului de infanterie Nr. 41, Corpul ofiteresc al Regimentului de infanterie Nr. 43, Corpul profesoral dela institutul teologic-pedagogic (cununa eternă la fondul de ajutorare „Ioan Popasu“), Familia Neuer, Familia Kepich, Credincioasa Mina.

Înmormântarea decedatului LMC. a fost imponentă. Încă înainte de 2 ore în ziua de Paști, mulțimea publicului și a armatei umpleau o parte din stradele Caransebeșului.

La 2 ore convoiul se pune în mișcare. În fruntea lui mergea jumătate de batalion de ostași comandat de maiorul Ion Ion; urma musica regimentului, iar după musică un soldat purta crucea.

După cruce vr'o 30 de țerani din Rueni duceau o parte din cununile depuse pe sicriu. Acestora urmau elevii și corpul profesoral dela institutul teologic-pedagogic din loc, Reuniunea industriașilor, copiii ministranți, corul elevilor dela susnumitul institut și preoțimea: Prea Cuvioșia Sa Archimandritul Filaret Musta, Protopresbiterul A. Ghidiu, presbiterii Dr. Olariu, Dr. Badescu, Dr. Barbu, Ioan Stoian, George Buru, și diaconul Dr. Ionescu.

După preoțime a urmat sicriul, înfrumusețat cu diferite cununi și flori și însoțit de calul generalului, îmbrăcat în doliu, și de călărețul în panteră.

După sicriu înfrinți de durere pășiau Escelența Sa Soția scumpului defunct, fiul Alesandru, ginerii Baron Lütgendorf și Dr. Bayer, ginerile de nepoță căpitan Michalski și alte rudeni, amicii și cunoscuți, între cari amintim pe d-nele de Botouchan și de Iacobiciu și d-l LMC. Weiss. În înmormântare au fost reprezentate toate corporațiunile din Caransebeș, așa Consistoriul diecesan, Comunitatea de avere, Magistratul, Judecătoria etc.

Convoiul funebru îl încheia a doua jumătate a batalionului de armată, precedată de un imens public.

Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan, Nicolae Popea, așteptă convoiul în ușa cimiteriului, și după ce tămăzează sicriul, îl conduce în biserica de la morminti, unde pontifică serviciul divin, asistat fiind de preoțimea numită mai sus. În decursul serviciului divin, însoțit de salvele batalionului, P. O. D. Protopresbiter A. Ghidiu ține o cuvântare, în care schițează viața și activitatea defunctului.

După finirea serviciului divin musica militară întonează imnul poporal și un marș național, iar LMC. Weiss primesce defilarea trupei.

Depunând o lacrimă pe mormântul marelui bărbat Teodor cav. de Seracin, rugăm pe bunul Dumnezeu, ca să-l odihnească în pace.

În veci să-i fie pomenirea!

Revistă esternă

„Evenimente mari“. Se raportează din Sofia că guvernul a telegrafat principelui, care petrece în străinătate la băi, să plece de urgență a casă fiindcă în țară se pregătesc evenimente mari.

În același timp ministrul de interne a trimis prefectilor ordin să interdică ținerea congresului macedonen.

Conspirație contra Domnitorilor. Telegramă din New-York raportează, că poliția a dat de urmele unei conspirațiuni anarhiste, al cărei scop era asasinarea țarului Nicolae II., a regelui Victor Emanuel III. a reginei Elena și a contelui de Turin.

Noua constituție a Sârbiei. Vineri s'a făcut în Belgrad publicarea constituției nouă, în prezența unui public de peste 800 persoane venite din toate părțile țării. Deodată cu această regele a dat și o proclamație, în care promite că va respecta constituția și va griji, ca și alții să o respecte.

Din China. Consulul belgian din Peking raportează guvernului la Bruxella, că situația în China începe eară să fie primejdioasă; dispoziția în contra străinilor e foarte dușmănoasă.

NOUTĂȚI

Curtea la Budapesta. M. Sa Monarchul a sosit, după cum a fost anunțat, Vineri dimineața la Budapesta, unde va rămâne câteva săptămâni. În decursul săptămânii acesteia va merge cu întreaga suită la Gödöllő. Audiențe vor fi acordate, ca cu alte ocazii, Lună și Joia.

Dela București. — Ziua născerei M. S. Regelui Carol, care cade pe 7/20 Aprilie, și aniversarea proclamării Majestății Sale ca Domnitor, 8/21 Aprilie, au fost serbate amândouă Sămbătă în 7/20 Aprilie curent, printr'un Te-Deum oficiat la Metropolia din București, la orele 10 dimineața cu obicinuitele onoruri militare. Ministrul de resboiu a prezentat Regelui lista de grațieri ce din incidentul aniversării s'au acordat militarilor. Suveranul a grațiat de restul pedepsei lor pe 152 de soldați deținuți în diferitele închisori militare.

Dar pentru biserică. Proprietariul Ața Paniu din Băvăniste (Banat), răposat zilele trecute, a testat bisericii gr. or. de acolo 20.000 corone, pentru ca preotul să l pomenască la sfânta biserică.

Decorarea metropolitului-primat. Cetim în ziarul de București, că din prilejul sfințelilor sărbători ale Învierii țarului Nicolae II. a conferit metropolitului-primat al României ordul Sfânta-Ana în gradul de mare-cruce.

Augustin Leményi, din Brașov, a fost promovat alaltăieri doctor în medicină la universitatea din Praga.

Pudicitatea tinerilor membri titulari și corespondenți, scandalizată de poeziile lui Ion de la Buceciu, continuă a îngrămădi asupra capului d-lui Pușcariu (de la Bran) toate anatemele sale.

S'a dat ordin la „Tribuna Poporului“ din Arad să iese la refec, cu arme și articole de proveniență bucureștenă, atât pe dl Pușcariu cât și pe dl Hașdeu, care a primit pe bătătrânu de la Bran atât de frumos, răspunzând la discursul lui de recepție.

„Tribuna Poporului“, care are „pufușor pe botișor“ a început atacurile. Ele vor continua — subvenția.

Stau bine academicii cis — și transcarpatini din punctul de vedere al colegialității! („Epoca“).

Metropolitul-primat al României, Inaltpreasfinția Sa Iosif Georghian a fost ales membru onorar al Academiei române.

Costumul reginei. La prânzul dat în palatul regal din București Duminecă regina Elisabeta purta un foarte frumos costum, de creațiune nouă și cu totul originală, compus dintr'o iese și un vâlnic din pânză albă, foarte fin țesută și acoperită cu o broderie neagră, ear' pe deasupra o dulamă — ca o redingotă lungă fără mâneci — de cel mai frumos efect. M. S. Regina și-a esprima dorința, ca pentru balurile oficiale dela curte dăminele să adopte unul și același costum conform aceluia pe care Suverana îl purta cu atâta grație. Credem a fi de interes pentru cititorii noastre a cunoșce gustul de chestii de toaletă a unei Regine atât de luminate.

Dilapidări de milioane. Multime de oficeri, până și comandanți de trupe, ai armatei americane care operează în Filipine, au fost arestați s'apemână trecută, fiind prinși cu defraudări de proviant și munițiune. Aveau anumiți agenți, cari vindeau marfa defraudată, și cu cari împărțiau apoi câștigul. Din lunie a. tr., de când au început cu defraudările, au păgubit până acum erariul cu mai multe milioane.

Fapte creștinesci. Creștinile poporene din parohia noastră Șard tractul Sighișorei, la îndemnul harnicului nostru preot Ioan Dan au înființat o reuniune în scopul înfrumusețării interne a bisericii premergând cu exemplu bun on. d-nă preotăsa Ioana Dan născ. Mosora, care a contribuit 2 cor., Maria Diac născută Lăpădat 1 cor., Maria Craciun, născută Lăpădat 2 cor., Maria Bucur Pavel născ. Marc. 2 cor., Agafia Marc 1 cor., Maria Vărvăre născ. Crișan 1 cor., Maria Câmpăan, 1 cor., și mai multe tot asemenea. S'au încasat până de prezent 43 cor. cari s'au și dat spre fructificare, — ear' donatoretlor, în numele comitetului parohial se aduce și pe această cale mulțumită publică. Șard, 6 Aprilie 1901. Ioan Diac, episcop.

Fapte demne de imitat. Bunii fii ai bisericii gr. ortodoxe din parohia Sărăș au dat pentru numita biserică și anume: Epitropul Vasile Pleșa lui Gavrilă un clopot în preț de 200 cor. dela firma lui Mihail Manchen din Sighișoara, despre care se poate dice că este una din cele mai bune turnătorii de clopote din Transilvania.

Dumitru Andreca (Bătașu) a cumpărat o cădelniță de argint de china în preț de 24 cor.

Pentru aceste fapte creștinesci ne ținem de plăcută datorință a le aduce acestora și pe această cale mulțumite noastre. Sărăș, la 5 Aprilie v. 1901. În numele comitetului paroch. Vasile Bumbuș preot și președinte com.

Cai din Ungaria pentru — Transvaal. Guvernul englez a cumpărat de nou 2000 de cai din Ungaria, pentru a-i trimite în Transvaal pe sarma armatei lui Kithener. Transportul va pleca din Fiume pe la începutul lunii viitoare.

Lege în contra burlacilor. Dieta Pennsilvaniei a votat zilele trecute o lege, conform căreia însuratul e permis necondiționat numai bărbaților în etate de 21—40 de ani. Cei trecuți de 40 ani au să plătiască 100 dolari (2401 corone și 90 fileri) pentru licența de căsătorie. Din sumele încasate pentru licențe de acestea statul va înființa trei asiluri în cari să aibă provisiune gratuită fetele sârăce și trecute peste etatea de 40 ani fără să fi avut pețitori.

Comunicat — apel. Suntem rugați să publicăm următoarele: Societatea studențimei române din München „Patria“ aduce la cunoștința generală că în ședința generală de la 30 Martie s'a constituit comitetul de conducere pe semestrul de vară 1901 și s'a ales comisiunea de reviziune și primire a cassei și averii societății de la vechiul comitet și predării

noului ales. Președinte a fost ales Ioan V. Artimescu.

Din raportul semestral al dlui președinte Adr. Cristea se constată că în decursul semestrului de iarnă au fost 15 membri activi, 8 membri pasivi și 2 membri de onoare.

S'au ținut 16 ședințe ordinare și una generală. În afară de ședința festivă de la 25 Decembre au fost 3 ședințe literare, anunțate de Dnii I. Artimescu, Cristea și Traian Mihai.

Biblioteca societății s'a sporit cu 6 vol. donate de membrul activ A. Liuba și 2 vol. donate de membrul activ A. Vincencz, fiind în total 127 volume și broșuri. Dl I. Ladu, membru pasiv, a dăruit o marcă simbolistă a României, lucrată de D-Sa.

S'au primit în mod gratuit: Buletinul societății politice și ziarele: Epoca (din România) și „Telegraful Român“, „Tribuna Poporului“ și „Unirea“ (din Transilvania). A fost abonată: Noua Revistă Română (București).

Casa societății prezintă la finele semestrului un excedent de 74 Mărci 11 Pf.

Societatea „Patria“ face din nou apel călduros către Onor. Dnii autori și editori, rugându-i a contribui benevol cu opurile Domniilor-lor la sporierea bibliotecii de curând înființate. Același apel îl face și redacțiunilor ziarelor românești, rugându-le totodată a publica și apelul de față.

Noua adresă a societății este: Rumänischer Studenten Verein „Patria“ München, Schraudolfstrasse 44/41. (Restaurant).

Concert în Cluj. Tinerimea universitară română din Cluj invită la Concertul împreunat cu dans ce se va ține acolo la 9 Maiu st. n. 1901 în sala cea mare a redutei orașenești, cu preagrațioul concurs al mult stimatelor Dșore: Virginia Gall, absolventă a conservatorului din Pesta, Aurelia Gerbert, absolventă a conservatorului din Pesta, Valeria Isac, Adelina Piso, absolventă a conservatorului din Viena, Netti Vancea, elevă a conservatorului din Cluj și m. stim. Domni, Vasile Popoviciu, Brașov, solist tenor și Guilelm Șorban, rig. în drept și absolvent al conservatorului din Viena. Orchestra militară a Regmt. ces.-reg. de inf. Nr. 51 va cânta piesele de dans. În pauză se va juca „Călușul“ și „Bătuta“. Venitul curat este destinat pentru ajutorarea tinerilor universitari lipsiți de mijloce. Prețul de intrare: de persoană 4 cor. de familie 10 cor. Oferte maritimose se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică (Adresa casierului: Mihail Dobrea, Linczeg-nteză 2.) Programul detaliat al concertului se va publica la timp în toate ziarurile și se va distribui seara la Cassa. Patron-Protector al întreprinderii e Ilustritatea Sa Domnul Dr. Alesandru Mocsonyi de Foen, ear' Ladies Patronesses, Ilustrele Dămine: Maria P. Cosma Sibiu, Ida de Csato Blaj, Ana Filip Abrud, Victoria de Filipan Năsăud, Elena V. Hamsea Lipova, Ana A. Pop Cluj, Eugenia Dr. St. Pop Arad.

Uciderea unui usurariu. „Budapesti Napló“ dto 19 April raportează despre uciderea lui Ilie Serban din Sohodol („Szobodol“?), care s'arăsice aproape întreg satul prin împrumuturile îmbiate omenilor. Luni avea să facă licitație pe moșiorele lui George Corin, Ioan Buna, Ilie Bogneriu, Petru Albu și Toma Negru; poporul însă a alungat din sat pe executorul, apoi adunându-se la casa usurariului l'au scos afară și după bătăi crâncene l'au spânzurat de un frăgariu. Primăria n'a cutezat să-i mērgă în ajutoriu, ci a trimis după gendarmi; pe când au sosit însă gendarmii, usurariul era mort deja. Acum nenorociții au să deie sēmă înaintea legii despre fapta lor.

Cărți și reviste.

Au apărut:

„Candela“, revistă bisericească-literară redactată de Dr. E. Voitschi și A. Manastyrski în Cernăuți, Nr. 4 pe luna April, având următorii sumarii: „Dogma despre încauțiune, după doctrina bisericii ortodoxe“ de Dr. Saghin (urmare), „Proverbele lui Solomon“ traducere și explicare făcută după textul masoretic, de Dr. Voitschi, „Indicațiuni practice cum să procedă învățătorul la împărțirea învățământului din religione pe baza catehismului mic în cl. I. și II. a școlilor primare“, de Bendas, — și alte știri și notițe de interes bisericesc și școlar.

„Candela“ apare odată pe lună în Cernăuți și costă — pentru Austro-Ungaria 8 corone pe an. Administrația: Cernăuți, str. Francisc Nr. 33.

Posta Redacțiunei.

Dlul Vas. B... Sărăș. Pentru numerii ce v' lipsesc adresați-vă administrațiunei fôiei noastre.

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Văsăud, tractul protopresbiterial al Agnizei se escrie prin acesta concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate la cōla B. pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Informațiunii și pot lua concurenții din fasonările amintite aflătoare la Prea-venerabilul Consistoriu archidiececan și dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a și așterne suplicile instruite conform legilor în vigōre subscrisului oficiu protopresbiterial în termenul indicat, prezentându-se însă în vre-o Duminecă seu sârbătoare în biserica de acolo spre a face cunoscință cu poporul.

Nocrichiu (Ujegyház), în 4 Aprilie 1901.

Oficiul protopresbiterial gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

$\frac{1}{4}$ Flacon fl. 6. —, $\frac{1}{2}$ Flacon fl. 3.50. delătură tōte umflăturile și depunerile de grāsimi fără să vatemē părului. Intărește nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge tōte nodurile în muschi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din cauza fearelor, apoi în contra aricitei umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvânt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter, pentru cai și vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a se folosi la tōte suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

$\frac{1}{4}$ Cutie cu fl. 2. $\frac{1}{2}$ Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 săptămâni. (boală învechită).

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numărōse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Să se ceară numai preparate de ale lui Hotter și să nu se primescă altele. Deposit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váci körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utca 12. Robert Raditz farmacist în Budapesta VIII Josefsring 64 și Anton Bayer, farmacist, Budapesta VI Andrassystrasse 84.

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii și muschii până la bătrânețe înaintată totdeauna puternici și vioi, pune în stare pe animal să prestee cele mai mari strapații și fugi, să înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Să mai folosește cu succes uimitor la tōte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I și II

1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mănecare și cu acesta prosperarea porcilor, fōrte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II este de a se întrebunța la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot felul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 101—104

Icōne sfinte.

	fó r t e f i n e										f i n e										s i m p l e :									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archangelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
" Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Nașterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
" invie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la față	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
" pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălțarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin și Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
" călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
" călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălțarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
" " în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Nașterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru și Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Nașterea S-tului Ioan Botez	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail și Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40